

ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH THỰC THỰC VIỆC LẤY Ý KIẾN, PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM¹

1. Quy định của pháp luật về việc lấy ý kiến, phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật

Điều 6, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật số 63/2020/QH14 năm 2020 quy định:

“Điều 6. Tham gia góp ý kiến xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, thực hiện phản biện xã hội đối với dự thảo văn bản quy phạm pháp luật

1. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, các tổ chức thành viên khác của Mặt trận và các cơ quan, tổ chức khác, cá nhân có quyền và được tạo điều kiện tham gia góp ý kiến về đề nghị xây dựng văn bản quy phạm pháp luật và dự thảo văn bản quy phạm pháp luật.

2. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thực hiện phản biện xã hội đối với dự thảo văn bản quy phạm pháp luật theo quy định của Luật này và Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Phản biện xã hội được thực hiện trong thời gian cơ quan, tổ chức, đại biểu Quốc hội chủ trì soạn thảo tổ chức lấy ý kiến về dự thảo văn bản. Đối với dự thảo văn bản quy phạm pháp luật đã được phản biện xã hội thì hồ sơ dự án, dự thảo gửi thẩm định, thẩm tra, trình cơ quan có thẩm quyền phải bao gồm văn bản phản biện xã hội.

3. Trong quá trình xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, cơ quan, tổ chức, đại biểu Quốc hội chủ trì soạn thảo và cơ quan, tổ chức có liên quan có trách nhiệm tạo điều kiện để các cơ quan, tổ chức, cá nhân tham gia góp ý kiến về đề nghị xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, dự thảo văn bản quy phạm pháp luật, để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thực hiện phản biện xã hội đối với dự thảo văn bản quy phạm pháp luật; tổ chức lấy ý kiến của đối tượng chịu sự tác động trực tiếp của văn bản quy phạm pháp luật.

4. Ý kiến tham gia về đề nghị xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, dự thảo văn bản quy phạm pháp luật và ý kiến phản biện xã hội đối với dự thảo văn bản quy phạm pháp luật phải được nghiên cứu, giải trình, tiếp thu trong quá trình chỉnh lý dự thảo văn bản.”

Theo quy định của Hiến pháp năm 2013, Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2015, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (MTTQ Việt Nam) là tổ chức liên minh

¹ Trung ương Mặt Trận tổ quốc Việt nam.

chính trị, liên hiệp tự nguyện rộng rãi nhất của các tổ chức và các cá nhân tiêu biểu trong các giai cấp, các tầng lớp xã hội, các dân tộc, các tôn giáo và người Việt Nam định cư ở nước ngoài. Vì vậy, trong công tác tham gia xây dựng pháp luật của MTTQ Việt Nam có sự đóng góp rất lớn của các chuyên gia, nhà khoa học và các tầng lớp nhân dân nhất là trong việc góp ý kiến, phản biện xã hội đối với các dự án văn bản quy phạm pháp luật (VBQPPL).

2. Thực trạng về công tác lấy ý kiến, phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam

Trong những năm qua, căn cứ vào quy định của pháp luật và chức năng, nhiệm vụ của mình, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam và các tổ chức thành viên đã tích cực tham gia công tác xây dựng VBQPPL để điều chỉnh các quan hệ xã hội phát sinh trên một số lĩnh vực có liên quan đến chức năng, nhiệm vụ, quyền và trách nhiệm của MTTQ Việt Nam và các tổ chức thành viên.

Theo thống kê trung bình hằng năm, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam góp ý, phản biện khoảng 25 dự thảo VBQPPL. Nhiều văn bản góp ý đã phát huy được trí tuệ của đội ngũ chuyên gia tham mưu, giúp việc kết hợp với trí tuệ của các Hội đồng tư vấn, của đội ngũ cộng tác viên nên có đưa ra được nhiều góp ý có chất lượng cao, được các cơ quan soạn thảo văn bản tiếp thu và thể hiện trong văn bản.

Việc gửi lấy ý kiến Mặt trận và một số tổ chức thành viên của Mặt trận góp ý vào các dự án luật liên quan được các cơ quan chủ trì soạn thảo, Chính phủ và Ủy ban Thường vụ Quốc hội thực hiện về cơ bản tuân thủ đúng quy định của Luật Ban hành VBQPPL.

Kết quả nổi bật trong năm 2023, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã tổ chức lấy ý kiến Nhân dân vào dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi). Ban Thường trực Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã chủ trì, đồng chủ trì tổ chức 12 hội nghị, hội thảo với 230 lượt ý kiến góp ý; Ủy ban MTTQ Việt Nam các tỉnh, thành phố đã tổ chức 51.153 hội nghị, hội thảo với 1.300.758 lượt góp ý kiến tâm huyết, sâu sắc, góp ý vào hầu hết các nội dung của toàn bộ dự thảo; tập hợp được hơn 1.700 trang ý kiến góp ý từ hơn 100 báo cáo của Ủy ban MTTQ cấp tỉnh, tổ chức thành viên và các hội nghị, hội thảo, ý kiến góp ý trực tiếp từ các tổ chức, cá nhân gửi tới Mặt trận và nhận được tổng số 8.363.162 ý kiến góp ý cụ thể vào từng điều khoản trong dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) của các tổ chức, cá nhân. Báo cáo tổng hợp ý kiến của Nhân dân về dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) đã được gửi tới Chính phủ, Quốc hội và được đánh giá rất cao, được cơ quan chủ trì soạn thảo nghiêm túc tiếp thu, giải trình vào nhiều ý kiến góp ý vào các vấn đề liên quan trực tiếp tới quyền và lợi ích hợp pháp, chính

đáng của Nhân dân tiếp tục được MTTQ tham gia ý kiến trong quá trình Quốc hội xem xét, thảo luận.

Trong các nhiệm kỳ gần đây, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã thành lập 07 Hội đồng tư vấn bao gồm nhiều chuyên gia, nhà khoa học để giúp cho Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam tham gia góp ý, phản biện các dự án chính sách, pháp luật có liên quan.

Các tổ chức thành viên Mặt trận cũng có nhiều cách làm phong phú để phát huy trí tuệ của các chuyên gia, các thành viên tham gia có chất lượng vào việc góp ý một số dự án chính sách, pháp luật, chương trình, dự án kinh tế - xã hội của Nhà nước. Nhiều bản góp ý của Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam và các tổ chức thành viên do phát huy được trí tuệ của đội ngũ tư vấn, cộng tác viên mà có chất lượng cao, được cơ quan soạn thảo tiếp thu để trình ra Ủy ban Thường vụ Quốc hội và Quốc hội, qua đó góp phần làm cho các văn bản pháp luật được thông qua ngày càng sát với thực tiễn và có tính khả thi hơn. Trên thực tế, hoạt động này của MTTQ Việt Nam lâu nay được thực hiện chủ yếu ở cấp Trung ương mà nòng cốt là Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam và trung ương một số tổ chức thành viên của Mặt trận. Điển hình như: Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tập trung tham gia góp ý vào những vấn đề liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp có ảnh hưởng, tác động sâu sắc đến phụ nữ và mục tiêu bình đẳng giới gồm: quyền, trách nhiệm, nghĩa vụ bình đẳng của phụ nữ trong các lĩnh vực của đời sống xã hội và gia đình; quyền và lợi ích liên quan trực tiếp và gián tiếp đến đặc thù giới tính nữ và vai trò người mẹ của phụ nữ; bảo vệ danh dự, nhân phẩm của phụ nữ trước những tác động xấu của mặt trái cơ chế thị trường, toàn cầu hóa, các tệ nạn xã hội ma túy, mại dâm, cờ bạc, rượu chè, bạo lực gia đình...; bảo đảm cơ hội tham gia, đóng góp của phụ nữ trong xã hội, gia đình và các biện pháp hỗ trợ, tạo điều kiện để phụ nữ thực hiện quyền và trách nhiệm pháp lý của công dân. Trong những năm qua, các cấp Hội Liên hiệp Phụ nữ đã tổ chức tham gia góp ý kiến vào một số văn bản quan trọng như: Luật Đất đai (sửa đổi), Luật Hôn nhân và Gia đình, Bộ luật Lao động (sửa đổi), Luật Bảo hiểm Xã hội (sửa đổi)... Các ý kiến góp ý, phản biện xã hội của Hội ngày càng chất lượng, nhiều ý kiến đã được Ban soạn thảo tiếp thu.

Về hoạt động phản biện xã hội: Từ năm 2020 đến nay, Ban Thường trực Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã tổ chức được 12 hội nghị phản biện xã hội² với quy mô đại biểu tham gia tương đối lớn và phản biện có chiều sâu.

² (1) Dự thảo Bộ luật Lao động (sửa đổi); (2) dự thảo Đề án bộ tiêu chí đô thị văn minh; (3) dự thảo Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng; (4) Dự thảo luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015; (5) Dự thảo Luật Thanh tra (sửa đổi); (6) Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi); (7) Dự thảo Bộ tiêu chí Quốc gia và quy trình xét công nhận Nông thôn mới giai đoạn 2021- 2025. (8) Dự thảo Đề án Quy hoạch tổng thể quốc gia; (9) Dự thảo Luật Kinh doanh Bất động sản (sửa đổi); (10) Dự thảo Luật Nhà ở (sửa đổi); (11) Dự thảo Luật Di sản văn hóa (sửa đổi); (12) Dự thảo Luật Quy hoạch đô thị và nông thôn.

Các dự án Luật, đề án được Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam tổ chức phản biện là những dự thảo văn bản liên quan trực tiếp đến quyền, nghĩa vụ của công dân, đóng vai trò quan trọng đối với đời sống xã hội và được nhân dân quan tâm. Thành phần tham gia hội nghị phản biện xã hội là các chuyên gia, nhà khoa học người uy tín, tiêu biểu trên các lĩnh vực có liên quan đến nội dung phản biện. Trước khi tổ chức hội nghị phản biện đều mời các chuyên gia họp để trao đổi, thống nhất lựa chọn nội dung và phân công chuyên gia nghiên cứu sâu từ 5- 10 nội dung cụ thể. Các hội nghị phản biện xã hội đều có sự tham dự của đại diện Ban soạn thảo, Tổ biên tập, lãnh đạo cơ quan chủ trì soạn thảo, cơ quan ban hành văn bản đến tham dự, giải trình, tiếp thu các ý kiến phát biểu của các chuyên gia. Việc tổ chức hội nghị phản biện xã hội của còn có sự tham dự của nhiều cơ quan báo chí, cơ quan truyền thông.

Sau các Hội nghị phản biện xã hội, Ban Thường trực Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đều có văn bản phản biện gửi các cơ quan, tổ chức có dự thảo được phản biện và cơ quan, tổ chức có thẩm quyền phê duyệt hoặc ban hành văn bản. Văn bản phản biện xã hội của Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam được dư luận đánh giá cao, nhiều nội dung phản biện được cơ quan chủ trì soạn thảo tiếp thu và một số cơ quan, tổ chức có ý kiến phản hồi.

Bên cạnh đó, các tổ chức chính trị - xã hội cũng tổ chức phản biện xã hội nhiều văn bản quy phạm pháp luật liên quan trực tiếp tới quyền và nghĩa vụ của đoàn viên, hội viên của tổ chức mình như: Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam đã phản biện xã hội nhiều dự thảo luật, dự thảo báo cáo quan trọng có ảnh hưởng trực tiếp đến phụ nữ, trẻ em, bình đẳng giới; Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh đã phản biện xã hội nhiều dự thảo văn bản liên quan đến chính sách, việc làm của thanh niên; Trung ương Hội nông dân Việt Nam phối hợp với các cơ quan, tổ chức đã phản biện nhiều dự thảo liên quan đến chính sách nông dân và nông thôn; Trung ương Hội Cựu chiến binh Việt Nam đã phối hợp với các cơ quan, tổ chức phản biện được một số dự thảo liên quan trực tiếp đến quyền, lợi ích của hội viên tổ chức mình.

Đánh giá chung:

Những kết quả đạt được:

Trong thời gian qua, Ủy ban MTTQ Việt Nam đã phát huy vai trò chủ trì cùng các tổ chức thành viên các cấp phát huy trách nhiệm của mình trong việc góp ý xây dựng VBQPPL; phản biện xã hội; tiếp tục khẳng định MTTQ Việt Nam thực sự là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân. Hoạt động tham gia góp ý, xây dựng pháp luật và phản biện xã hội của Ủy ban MTTQ Việt Nam và các tổ chức thành viên các cấp đã góp phần quan trọng vào việc xây dựng Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; Các hoạt động

của Mặt trận Tổ quốc đã góp phần tăng cường mối quan hệ mật thiết giữa nhân dân với Đảng và Nhà nước, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Hoạt động phản biện xã hội đã đạt nhiều kết quả, các cấp Mặt trận từ Trung ương đến cơ sở đã thực hiện phản biện xã hội ngày càng nề nếp hơn, MTTQ các tỉnh, thành phố đã tổ chức phản biện xã hội, tạo điều kiện để các tầng lớp nhân dân phát huy quyền làm chủ trong việc tham gia vào quá trình xây dựng các chính sách, quy định và các đề án, dự án, chương trình của địa phương có liên quan đến quyền và nghĩa vụ của nhân dân. Qua đó, góp phần hoàn thiện và nâng cao chất lượng các chính sách, quy định và các đề án, dự án, chương trình trước khi ban hành, tạo sự đồng thuận xã hội về nhận thức và thống nhất về hành động của các tầng lớp nhân dân. Nhiều Hội nghị phản biện xã hội với quy mô và chất lượng đi vào chiều sâu, hiệu quả, các kiến nghị phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam được dư luận đánh giá cao, nhiều nội dung phản biện được cơ quan chủ trì soạn thảo tiếp thu và có ý kiến phản hồi tích cực.

Hạn chế và nguyên nhân:

- Việc tham gia góp ý xây dựng pháp luật của MTTQ Việt Nam còn thụ động khi được cơ quan Nhà nước đề nghị. Ý kiến nhiều khi chỉ là của chuyên gia hoặc của cán bộ, bộ phận được giao trực tiếp làm văn bản góp ý. Việc phân công góp ý, tổng hợp, theo dõi việc tiếp thu các ý kiến góp ý kiến nghị chưa rõ ràng và khoa học. Việc tổ chức lấy ý kiến, tạo cơ chế thuận lợi cho các cơ quan, tổ chức trong hệ thống Mặt trận và đông đảo tầng lớp nhân dân tiếp cận dự thảo văn bản, tham gia góp ý kiến và biết được các ý kiến trao đổi chia sẻ đối với vấn đề góp ý mà xã hội đang quan tâm còn hạn chế. Một số nội dung ở một số dự thảo luật mà nhân dân, xã hội quan tâm nhưng chưa được cơ quan chủ trì soạn thảo thông tin, giải đáp kịp thời.

- Công tác phản biện xã hội còn có mặt hạn chế: Đôi lúc còn lúng túng trong lựa chọn nội dung phản biện xã hội; chưa đưa ra được tiêu chí để lựa chọn nội dung phản biện xã hội phù hợp; kết quả phản biện xã hội chưa đều; còn biểu hiện nể nang, né tránh, ngại va chạm, làm cho xong, chưa dám nêu chính kiến của tổ chức mình; kỹ năng năng lực trình độ cán bộ về phản biện xã hội còn hạn chế; việc theo dõi thực hiện sau giám sát và phản biện xã hội nhiều nơi làm chưa tốt.

Những hạn chế này có cả chủ quan và khách quan, do phạm vi phản biện xã hội rộng, yêu cầu cao trong khi nguồn lực con người và điều kiện vật chất của MTTQ Việt Nam, các đoàn thể còn có hạn; nhận thức của cán bộ mặt trận, đoàn thể và đối tượng được phản biện xã hội còn nhiều biểu hiện chưa đúng,

chưa đầy đủ, chưa thực hiện các qui định về MTTQ Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội thực hiện nhiệm vụ này.

Việc theo dõi, đôn đốc việc giải quyết kiến nghị sau góp ý; theo dõi việc tiếp thu, phản hồi sau phản biện xã hội chưa được chú trọng, chưa có đủ cơ chế, biện pháp, chế tài để thực hiện dẫn đến việc kiến nghị còn một chiều, hình thức, hiệu quả chưa cao; chưa nâng cao trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân đối với kiến nghị, góp ý, phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam.

Nguyên nhân khách quan

- Quy định về phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam trong Luật Ban hành VBQPPL chỉ tập trung tại Điều 6 của Luật, trong đó quy định phản biện chỉ đối với dự án, dự thảo văn bản và trong giai đoạn lấy ý kiến vào dự thảo văn bản; mới chỉ quy định các cơ quan soạn thảo có trách nhiệm tạo điều kiện để MTTQ Việt Nam phản biện xã hội mà chưa phải là trách nhiệm có tính chất bắt buộc phải gửi văn bản đến MTTQ Việt Nam để đề nghị phản biện xã hội; ý kiến phản biện của MTTQ Việt Nam chỉ được gửi tới các cơ quan chủ trì soạn thảo để tiếp thu giải trình trong giai đoạn lấy ý kiến và trong hồ sơ thẩm định, thẩm tra, trình cơ quan ban hành văn bản, nhưng chưa có quy định về giá trị pháp lý của phản biện xã hội đối với các cơ quan thẩm định, thẩm tra, cơ quan có thẩm quyền ban hành. Do đó, trong thực tiễn, phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam thực hiện hình thức, chủ yếu do MTTQ Việt Nam tự chủ động xác định và lựa chọn văn bản để phản biện xã hội, các cơ quan chủ trì soạn thảo không chủ động gửi yêu cầu tới MTTQ Việt Nam để thực hiện phản biện các dự án, dự thảo văn bản.

- Quy định về phản biện xã hội chỉ được quy định tại Luật MTTQ Việt Nam dẫn tới nhận thức đây là nhiệm vụ, hoạt động của riêng MTTQ Việt Nam, chưa gắn kết được trách nhiệm tổ chức thực hiện và chấp hành các quy định của Luật từ các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan. Quy định về phản biện xã hội tại Luật cũng mới chỉ tập trung vào các vấn đề chung thuộc nhiệm vụ của MTTQ Việt Nam, còn nhiều quy định chung chung, định tính, chưa đủ cụ thể để triển khai thực hiện được ngay trong thực tế mà cần phải có hướng dẫn, giải thích. Nhiều quy định không mang tính bắt buộc đối với các cơ quan nhà nước, nhất là trong việc tiếp thu, xem xét giải quyết các kiến nghị sau phản biện xã hội của Mặt trận nên hiệu lực thi hành chưa cao.

- Hoạt động góp ý kiến đối với các VBQPPL và phản biện xã hội đặt ra yêu cầu về đội ngũ cán bộ Mặt trận, các tổ chức chính trị - xã hội có trình độ năng lực, có chuyên môn trên nhiều lĩnh vực. Hiện nay, số lượng biên chế của Mặt trận các cấp ngày càng tinh giảm, đội ngũ cán bộ làm công tác pháp luật, phản biện xã hội còn mỏng, thường xuyên thay đổi vị trí việc làm, kinh

nghiệm, kỹ năng góp ý VBQPPL, phản biện xã hội của một số cán bộ chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Nguyên nhân chủ quan

- Môi quan hệ và nhận thức về nguyên tắc phối hợp và thống nhất hành động trong công tác góp ý VBQPPL và phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam với các tổ chức thành viên và giữa các tổ chức thành viên chưa rõ nét và chưa đầy đủ.

- Điều kiện và kinh phí hoạt động của MTTQ Việt Nam, nhất là cấp cơ sở vẫn còn gặp nhiều khó khăn, vì vậy, ảnh hưởng nhiều đến hoạt động góp ý, phản biện xã hội.

3. Một số giải pháp

Từ thực trạng và hạn chế, bất cập trên đang đặt ra một số vấn đề cần được quan tâm giải quyết nhằm tăng cường vai trò của MTTQ Việt Nam trong việc tham gia góp ý, phản biện xã hội:

Một là, coi trọng việc tham gia xây dựng chính sách, pháp luật của Ủy ban MTTQ Việt Nam và các tổ chức thành viên, coi đây là một kênh quan trọng thể hiện ý chí, nguyện vọng của nhân dân. Xây dựng cơ chế cụ thể để việc lấy ý kiến tham gia xây dựng chính sách, pháp luật của MTTQ Việt Nam thực sự có hiệu quả với những hình thức và phương pháp thực hiện khoa học; phạm vi và hình thức tham gia tương xứng và phù hợp với vai trò, chức năng, nhiệm vụ của MTTQ Việt Nam, các tổ chức thành viên và các tổ chức xã hội khác, với chủ trương thực hiện xã hội hóa hoạt động xây dựng chính sách, pháp luật, tránh tình trạng nhiều dự án, dự thảo chính sách, pháp luật sau khi được đưa ra các cơ quan nhà nước có thẩm quyền thảo luận thì mới nhận được phản ứng từ phía dư luận xã hội.

Hai là, quy trình về xây dựng và ban hành VBQPPL cần phải được thực hiện một cách dân chủ, khoa học. Đặc biệt là phải công khai lấy ý kiến rộng rãi của nhiều đối tượng khác nhau trong xã hội, nhất là đối tượng liên quan trực tiếp, chịu tác động trực tiếp của văn bản, có như vậy, VBQPPL được ban hành mới có tính khả thi cao.

Ba là, Nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung các quy định của Luật Ban hành VBQPPL năm 2015 (sửa đổi, bổ sung một số điều năm 2020)³ về vị trí, vai trò, thời điểm, nội dung, hình thức, giá trị pháp lý của phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam các cấp; nghiên cứu mở rộng phản biện xã hội xuyên suốt trong quy trình xây dựng pháp luật, gồm phản biện đối với các chính sách pháp

³ Kế hoạch 81 triển khai Kết luận 19 của Bộ Chính trị có nội dung nghiên cứu, sửa đổi Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật vào năm 2025.

luật trong giai đoạn lập đề nghị xây dựng dự án, dự thảo; phản biện dự án, dự thảo văn bản trình các cơ quan có thẩm quyền ban hành xem xét, quyết định việc trình/thông qua; phản biện khi nội dung/quy định của dự án, dự thảo được cử tri, Nhân dân, dư luận quan tâm, thảo luận, những nội dung liên quan trực tiếp tới quyền và lợi ích hợp pháp của Nhân dân và các tầng lớp trong xã hội nhận được nhiều ý kiến khác nhau trong quá trình soạn thảo.... (MTTQ Việt Nam có thể tổ chức phản biện xã hội nhiều lần đối với dự án, dự thảo văn bản QPPL và ở nhiều thời điểm, quy trình soạn thảo, trình ban hành văn bản); nghiên cứu bổ sung quy định cụ thể về trách nhiệm của các cơ quan chủ trì soạn thảo, cơ quan trình, cơ quan thẩm định, thẩm tra, ban hành văn bản đối với phản biện xã hội của MTTQ Việt Nam các cấp.

Nghiên cứu xây dựng một mục riêng về phản biện xã hội trong Luật Ban hành VBQPPL để tạo lập cơ sở pháp lý chung và thống nhất, đồng bộ trong quy trình ban hành VBQPPL. Các nội dung cụ thể thuộc về trách nhiệm tổ chức triển khai thực hiện trong nội bộ hệ thống MTTQ Việt Nam sẽ quy định tại Luật MTTQ và các văn bản hướng dẫn.

- Bổ sung quy định cụ thể trách nhiệm của các cơ quan chủ trì soạn thảo phải gửi văn bản đề nghị và dự thảo văn bản đến MTTQ Việt Nam cùng cấp để thực hiện phản biện xã hội, cung cấp đầy đủ tài liệu, thông tin liên quan tới dự án dự thảo văn bản, cử lãnh đạo tham gia Hội nghị phản biện để trình bày nội dung của dự thảo và tiếp thu, phản hồi ý kiến phản biện tại Hội nghị; trách nhiệm nghiên cứu, tiếp thu, giải trình, phản hồi ý kiến phản biện của MTTQ Việt Nam đối với dự án, dự thảo văn bản (phải gửi văn bản tiếp thu giải trình phản biện xã hội tới MTTQ Việt Nam để giám sát việc thực hiện các kiến nghị và tiếp tục có ý kiến nếu không tiếp thu, giải trình phù hợp).

Bón là, Làm tốt vai trò đầu mối của Ủy ban Trung ương MTTQ VN trong công tác tham gia xây dựng pháp luật. MTTQ Việt Nam có trách nhiệm điều phối, hiệp thương với những tổ chức thành viên, nội dung nào phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của thành viên nào thì giao cho thành viên đó đảm nhận nội dung góp ý, xây dựng. Thực hiện tốt công tác phối hợp giữa Mặt trận và các tổ chức thành viên, đồng thời đảm bảo gắn kết chặt chẽ công tác kiểm tra văn bản với soạn thảo, phản biện xã hội, theo dõi thi hành pháp luật và giám sát văn bản.